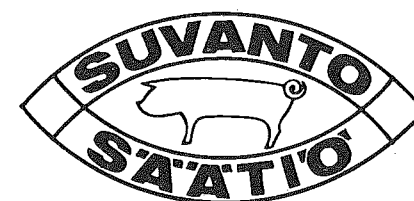

SUVANNON SEUTU

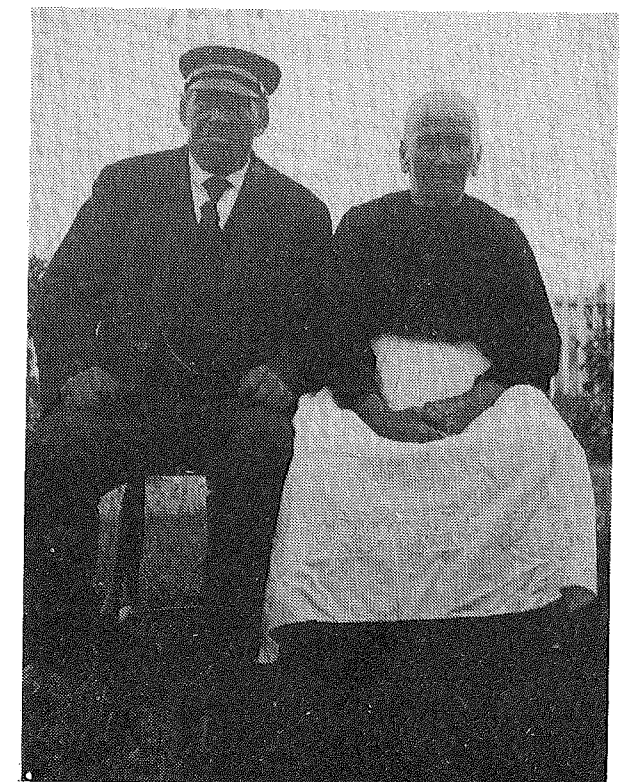

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1989

TOUKOKUU

Kannakselainen aviopari viime vuosisadalla.
Jalmari Uosukaisen vanhemmat.

Muistojen polkuja

Kirj. ELSA TIINUS

Sä muistatko paikkaa rakkaampaa,
oman heimoni sisar ja veli.
Kuin syntymäpaikkasi Karjala.
Minne kuljet, tai missä elät.
Niin usein sä sinne matkaillet,
siellä synnyit ja asuit kerran.
Ja muistojen polkuja astelet,
vietät hetkiä, aikoja ennen.

Muistatko paikkaa kalliimpaa,
kuin Esi-isäin ja vanhempaisi.
Taas silmiäni edessä kauniina,
välkkyy Suvannon sininen vesi.
Vain sieluni silmillä nähdä voin,
ne rakkahat rannat ja kylät.
Sen sannalla lapsena leikkiä löin,
siellä auringon kullassa kylvin.

Siellä kuuntelin kuiskeita kuusien,
kun samoilin karjoineni.
Ja vaaralta vaaralle kiipeilin,
sieltä näin oman maailmani.
Siellä kotilahdella soutelin,
ja yhdyin aaltojen leikkiin.
Niin paljon muistoja sieltä sain,
vaikka vieras maan meiltä veikin.

Sä muistatko Karjalan kaunista
kesää,
sen vihreät lehdot ja kukkivat
puut.
Vilja kypsyy ja ruis teki terää,
toi iloa lintujen laulavat suut.
Ei taistoista humisseet metsän
tuulet,
ja tuskista vaaramme vaiken,
kunnes maamme sortajan surman
nuolet
iski Karjalan kansan sydämeen.

Vielä muistatko entistä juhannus-
aikaa,
ja nuorten iloiset karkelot.
Koivujen lehvät koristi pihaa,
ja kummuilla paloi, kokkotulien
valkeat.

Soi soitto ja laulu suviyössä,
silloin monen nuoren rakkaus
syttyi.
Siellä se alkoi juhannusyönä,
tuoksuissa tuomen ja pihlajain.

Vaikka rantojas koskaan en nähä
sais,
enkä kotini koivikkomaita.
Ei kohtalon kovuus riistää voi,
ei elämän polku kaita.
Sieltä saatuja onnen muruja,
oman heimomme perinteitä.
Niitä kauniita Karjalan taruja,
voit lapsilles kertoa sieltä.

Karjala, ei lakkaa kanteles
kaiunta,
ei laulusi iloiset soinnut.
Sävel vain syvemmin soinnahtaa,
elon leikissä kirkastunut.
Sua muistan loisteessa tähtien,
niin kirkkaasti siellä ne välkkyy.
Ja muistojen joukkoon seppelöin,
elon aikamme siellä ne säilyy.

(Lausuttu Karjalaisten heimojuhlissa
Montrealissa Canadassa)

Lahja jälkipolville

Vuokselan vaakunan luovutus Suomen kunnallisliitolle

Karjalaisten evakkoon lähdön 50-vuotismuistovuoden kunniaksi luovuttivat Vuokselalaisten Pitäjäseura ry:n edustajat, puheenjohtaja, toimistopäällikkö Väinö Pulkki, varapuheenjohtaja, ekonomi Matti Majuri sekä kunnallisneuvos Veikko Juvonen Vuokselan vaakunan Suomen Kunnallisliiton toimitusjohtaja Mikko Jokelalle 7. 3. 1989.

Luovutustilaisuudessa puhui kunnallisneuvos Juvonen: "Kun sotatoimet päättyivät yli 44 vuotta sitten, kävi varsin pian ilmi, että Suomi joutui luovuttamaan Neuvostoliitolle alueen, joka Karjalan osalta merkitsi 44 kunnan menetystä. Lisäksi uudelle raja-alueelle jääneet 14 kuntaa joutuivat luopumaan osasta maa-alueitaan. Menetys oli melkoinen

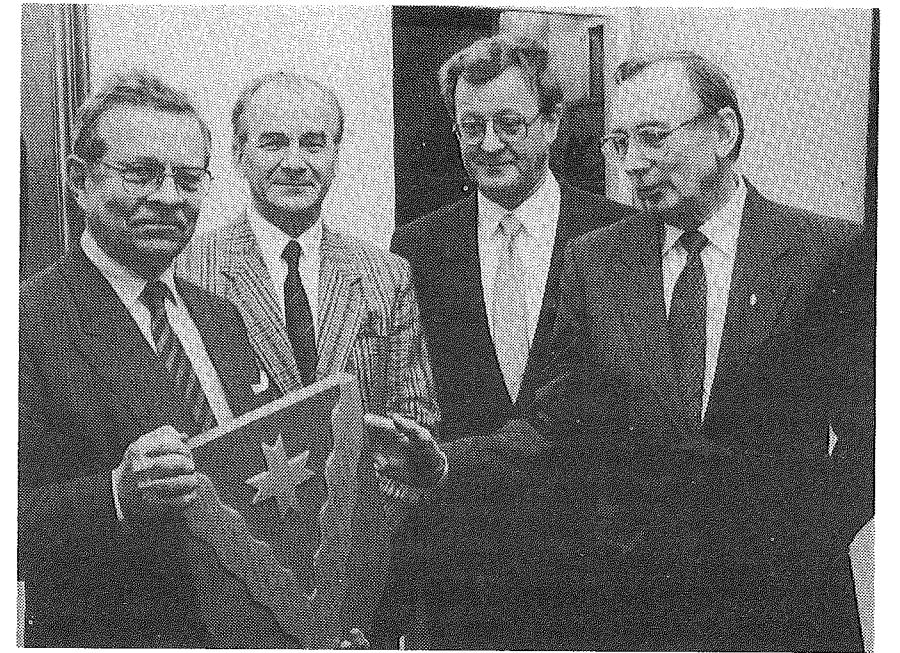
suonenisku Suomelle, mutta se oli sellainen myös silloiselle Maalaiskuntien Liitolle, jonka jäseniä useimmat luovutetuista kunnista olivat. Niiden joukossa oli myös meidän kotikuntamme Vuoksela, joka sijaitsi Keski-Kannaksella, Vuoksen virran varrella. Kuntamme toiminta lopetettiin virallisesti sisäasiainministeriön päätöksellä 30. 9. 1948. Kunnan hoito-

kunnan viimeisen kokouksen pöytäkirjaan on sen viimeinen pykälä muotoiltu seuraavasti: Tämän jälkeen todettiin kunnan toiminta kuntana loppuneeksi ja sen nimi ainakin toistaiseksi siirtyneen muistojen joukkoon".

Näyttää siltä, että pöytäkirjan pitäjä on jättänyt toivon elämään käyttäessään sanontaa "toistaiseksi".

Kunnan loppumisesta huolimatta vuokselalaiset eivät ole unohtaneet entistä kotipitäjäänsä. Sen muistoa ja perinteitä on ollut vaalimassa Vuokselalaisten Pitäjäseura, jonka ympärille kunnan väki on ryhtynyt vuosikymmenien ajan. Seuran eräs viimeisimmistä toimenpiteistä on ollut Vuokselan vaakunahankkeen toteuttaminen. Vaikka omaa kuntaa ei enää olekaan, vaakunan avulla on haluttu myös viestittää kuntalaisten palavasta rakkaudesta kotiseutuaan kohtaan. Toisaalta se on tarkoitettu kunnan asukkaita yhdistäväksi symboliksi.

Vuokselan vaakunan on suunnitellut järjestetyn aihekilpailun tulosten pohjalta tunnettu taidegraafikko Olof Erikson. Hänelle työ oli erityisen miellyttävä siksi, että hän oli jatkosodan aikana joutunut oleskelemaan Vuokselassa. Vaakunan aihe-

Kuvassa vas. Suomen Kunnallisliiton toimitusjohtaja Mikko Jokela, Vuokselan Pitäjäseura ry:n puheenjohtaja, toimistopäällikkö Väinö Pulkki, varapuheenjohtaja, ekonomi Matti Majuri ja kunnallisneuvos Veikko Juvonen.

na on Vuoksen virta, joka antoi leimansa koko kunnan alueelle, ja tyytely risti, joka kuvaa kirkkoa ja Vuokselassa olleita Pähkinäsaaren rauhan (v. 1333) rajamerkkejä.

— Pyydän saada luovuttaa tämän Vuokselan vaakunan Kunnallisliitolle. Toivomme, että Liitto voisi käyttää sitä sopivaksi katsomallaan tavalla nyky-Suomen kuntien vaakunoiden rinnalla kertomassa Karjalan

heimon ja Suomen kansan kovasta taistelusta olemassaolonsa puolesta.

Toimitusjohtaja Jokela kiitti lämpimän sanoin lahjasta, "huomaavaisuudesta keskusliittoa kohtaan". Hän totesi Vuokselalaisten Pitäjäseuran aktiivisuuden ja toivoi muiden luovutetun alueen kuntien ottavan siitä esimerkkiä.

A T

”Mennyttä aikaa muistelen niin mielelläni vielä”

Luvattoman kauan on kulunut siitä, kun sain viestin, että Suvannon Seutua tulisi muistaa kirjoituksin. Myös vuoden -88 viimeisessä numerossa päätoimittaja toivoi "ahkeruutta askarteluun lehden hyväksi". Hän totesi, että kirjoitukset ja tilaukset ovat välttämättömiä. Toimitukseen tullut aineisto on kuulemma vähissä. Hän toivoi, että myös me nuoremmat tuntisimme tehtäväksemme lehden avustamisen.

Kyllä meidän nuorempien sakko-lalaisten tulisi lehteä avustaa, siitä olen samaa mieltä. Tehtävä tuntuu kuitenkin vähän vaikealta, koska omakohtaisia muistoja on vain muutamalta lapsuusvuodelta. Muukin Karjala-tietous on varsin vähäistä teihin vanhempiin verrattuna. Yritän kuitenkin, koska tiedän, miten tärkeän lehden toimittamisesta on kysymys. Tämän lehden jokaisen numeron ilmestymistä ehtivät jo monet

odottaa. Sen olen huomannut omista vanhemmistani.

Viime kevääseen saakka 86-vuotias isäni asui luonani parin vuoden ajan, osan ajasta myös äiti. Olen iloinen, että sain uudelleen aikuisena tutustua heihin lähemmin. Erikoisesti isän tyytyväinen elämänsänsä ja huumorintaju toi useasti iloa arkeen. Isän kyky löytää jokapäiväisistä ja arkisistakin asioista hyviä ja hauskoja puolia, oli joskus ihan yllättävää.

Niinpä muistelen tuota aikaa ilolla, se on yhä kiitoksen aihe. Muistojia tuolta ajalta voin myös teille lukijoille jakaa.

Isä on aina lukenut mielellään. Yhä vielä hän lukee tarkasti päivän lehdet, joskus kirjojakin. Erikoisen tarkkaan isä lukee jokaisen Karjalaa tai karjalaisia käsittelevän kirjoituksen. Jos tapahtumat tai ihmiset ovat tuttuja, lukee hän kirjoitukset myöhemmin uudelleen, joskus useaan kertaan. Kyllä hän hyvin muistaa lukemansa, mutta on kuulemma kuin saisi tuttuja tavata, kun saa lukea heidän ajatuksiaan ja kuulumisiaan.

Aina iltaisin hän luki vuoteessaan ja sammutti lähellä olevan lampun ennen nukahtamistaan. Joskus hän oli nukahtanut lasit silmillä, lehti rinnan päällä. Kysyin varovasti, vieläkö hän katselee lehteä, vain joutavatko lasit ja lehdet pöydälle.

— Mie käinkii katselemmaa jo unii. Taijanha mie ne nähä yhtä hyväst lasiloitta ja ilma valloo, oli isän vastaus.

— Isä luki lehteä huoneessaan, minä puuhasin keittiössä.

— Tiijät sie mikä on maalima kaikkei paras lehti, huuteli hän minulle keittiöön.

Kai se on Karjala, ehdotin vain hetken mietittyäni.

— Läheltä pit. Karjala, se on toiseks paras, mut kaikkei paras lehti, kaikkei paras lehti, se on — Suvannon Seutu, ilmoitti isä.

— — —
Muistan myös päivän, kun isä tuli postista leveästi hymyillen. Irrotteli pyörän takaa päivän lehtiä ja keppiään.

— Kyl pittää olla sit harvinaise hyvä päivä tännää, myhäili hän.

Katselin alhaalla riippuvia sadepilviä, mietin päivän tulevia tapahtumia. En keksinyt mitään erikoista ilon aihetta.

— On sellane päivä, jot näitä päivii ei oo usjast, jatkoi isä välittömästi.

— No miten niin, henkäisin minä. Tämmöstä päivää ei vissii oo tois-

ta vuuves, jot posti kuletaa yhel kertaa laatikkoo kaksi kaikkei parasta lehteä, Suvanno Seuvun ja Karjalan, ihmetteli isä.

— — —

Isä lueskeli lehteä.

— Sanomalehti, se sit tietää kaik asjat. Oonha mie tietänt, jot paljo se tietää, mut mist ihmeest se saap tietää iha kaik, ihmetteli isä.

Mitäs uutta se nyt tietää, kysyin uteliaana.

— Täs lukkaa, jot oikei vahvast ja monipuolisest ku syöp aamusel, ni uuvestaa ei tarvi syyvää enne ko puolilt päivä, ilmoitti isä hymyssä suin.

Mitäpä siihen oli lisättävää. Totta oli lehden tieto silläkin kerralla.

— — —

Kun äiti oli kanssamme, isä luki ääneen. Äiti ei nähnyt lukea ja hän mielellään kuunteli isän lukemista.

— Mitäs sie nyt tahtosit, jot mie siul lukisin, kysyi hän usein äidiltä.

— Lukisinks mie siul vaik Emman ja Manun tarinan, ku myö heijät molemmat tunnetaa, ehdotti isä. Se lehti oli erillään muista, mutta joskus se

oli eksynyt muitten lehtien joukkoon. Se Suvannon Seudun numero oli kuitenkin helppo löytää, kannessa oli punaista ja lehti oli muita nuhraantuneempi.

Erikoisen tarkasti isä luki myös urheilutapahtumat. Niinpä tiesimme, ketkä tekivät otteluissa maalit, mitkä olivat hiihdon tai juoksulajien voittajien mietteet.

— — —

Lehden lukemiseen liittyy myös seuraava muisto:

Ruoka oli katettuna. Kutsuin isää syömään. Hänellä ei oikein tuntunut olevan ruokahaluja sillä kertaa. Tule vaan syömään, kehoittelin.

— Mite mie nyt jouvan syömää, ku pitäs lukkaa Suvanno Seutuu, isä vastasi.

Sinä taidatkin opetella niitä lukuja ulkoa, kiusoittelin minä.

— Joha mie ne ulkoo ossaankii. Mut nyt mie jo opettelenkii niitä takaperi. On nää nii hyvii kirjoituksii, jot kannattaa nää osata molemmi perä, ilmoitti isä hymynpilke silmänurkassa.

Anni ja Juho Myllö aitan rapuilla Suodenniemen Mäntylässä kesällä -87. Mäntylä oli Anni Myllön lapsuudenkoti ja perheen evakkopaikka kun koti Sakkolan Hovinkylässä oli pitänyt jättää.

Sanontoja Sakkolasta

Mon mies o raha puutties köyhtynt.

Rahal soap vaik Rauvust voita.

Suutari mamma ja sepä tamma ne harvo hyväs kengäs kävelyöt.

Sen mie tiije jot mylläri sika o lihava, mut en tiije kenne viljaa o syönt.

Eihä ketteä kiusata kahel pahal: näläl ja työl.

Paremp o tunt tuumata, ko tehä viiko väärin.

Nyt o moailma valmis, ko ei lövy työtä.

Kirvesmiehen milli o tuuma ja sekkii osapuillie.

Peä o kekas keträtes, perä pyllys kuttois.

Se o leikkii ko leipä loppuu, mut tuska ko tupakka loppuu.

Työ o tervoa, un ko siirappii.

Nuoresmiehes ja hyväs hevoses ei uo lepo hukas.

Nii o kiire jottei jouva mitteä tekemeä.

Kuka on rutto ruuval nii o työlleke terävä.

Ko ois ain pyhä ja kesä, kallit renkipalkat ja heät noapuris.

Rakko roataja keäs, käsnä laiska kämmenes.

Kaikki muuta ossoan tehä mut en tai länkii.

Syyvvä pitteä jottei laihi ja työtä tehä jot ei köyhy.

Leipä o ko sokurii mut työtä ko aatteluo

ni se oikei puisteluttoa.

Syyvvä pitteä vaik ei tervettä päivää näkis.

Rauha ruoka-aikan vaikk olkuo sota käynis.

Tein akal kepposet: en syönt enkä ottant evästä.

Illal vaik syö härkä ni oamul o nälkä.

Nii o nälkä jot napa nyrjäht.

Mie syön kaikkii mitä paljai jaloi kii tappoan.

Nii meil eletää ko muuvalki: sika syyvää nahkonie,

leipä kuorinie.

Leipeä ko sais ainha suu o lihhoa täynnä.

Nii o suur ko savolaine kalakukko, jot kolme päivää ko söi ni sit näky ensimmäise kiiski peä.

Passoa keisar elleä: saunalauteil makkoa ja voimurruu syöp.

Hyvveä o hersryynhuttu, Lautselä koirakoa

ei malttant syömiselteä haukkuu.

Huttu on hupa voilja vaikija vatsal.

— — —

Tähän lopuksi vielä iloinen muisto muutaman vuoden takaa Sakkola-juhlista Lempäälästä:

Olin isän kanssa juhlilla. Äiti ei sillä kertaa jaksanut lähteä. Odottelimme aurinkoisella pihamaalla juhlien alkamista. Monet tutut tervehtivät meitä. Arvasivat minut tyttäreksi äidin näön perusteella. Olen useasti saanut kuulla, että olen kuin ”kopio äidistä”.

Vanha mies lähestyi hymyillen.

— Myllön Jussi, näkkööhä viel

sinnuukii, tervehti hän riemuissaan.

— On se sit mukava nähä viel teitäkii. Sie Jussi oot vähä vanhettunt, — kääntyi sitten minuun — mut Anni on just niiko ennekii!

”Anni” etsi pientä huumorin pilkettä miehen silmänurkasta. Turhaan. Silmissä oli vain vilpityn jälleennäkemisen riemu.

Kunpa taas ensi kesän juhlilla oikkein monet saisivat tuttuja tavata ja tapaamisesta riemuita.

Siis tapaamisiin.

Kaija Ryyppö

TOIMITUKSEN TUOLI

Keväistä mieltä kaikille!

Tilausmaksua varten on tilillepanokortit jo postitettu. Palautus on ollut kiitettävä josta kiitokset jokaiselle. Vain muutama ”karhukortti” on postista palautettu merkinnällä: muuttanut — kuollut.

Toivottavasti lähetysoitteet löytyvät muuttaneilta ja uusi polvi tilaa vanhempiensa kotiseutulehden. Postipankin kautta tulee maksu, mutta maksajan osoitetta ei kuitista ole näkyvissä. Kun on useita saman nimisiä jopa samalta seudulta on arvailun varassa, että osuuko merkintä oikeaan tilaukseen?

Kiitos lehden maksaneille. Tilausmaksu Suvannon Seudun pinnalla pitää...

Kaija Ryyppö kirjoittaa vanhempiensa puolesta ja kiittää Vesilahdelta ja Lempäälästä tulleista kirjeistä. Ne ovat tuoneet iloa ja virkistystä.

”Vesilahdelta lähetetty kirje oli entisen naapurin lähettämä, mutta ilman osoitetta, joten kiitos näin lehden välityksellä.”

”Pitkään ilmestyköön Suvannon Seutu!”

Kirjoitukset ovat vähissä...!

Tervetuloa Säätiön tilaisuuteen Lempäälän Hakkariin!

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammastechnikko

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros

Puh. 556615

Jenny Huuskan muistotilaisuus tammikuun 3 p:nä 1989

Hyvät Omaiset.

Täällä meidän joukossamme on viisi sukupolvea Jenny Mummun jälkeläisiä kunnioittamassa hänen poismenoaan. Hyvin sopuisan luonteen- ja ansiosta Luojaan luottaen ja Hänen armoonsa turvaten on hän elämänsä vaikeuksista selvinnyt. On selvää, että niitäkin on näin pitkällä elämäntaipaleella eteen ilmaantunut.

Hän oli elämäkatsomukseltaan suurenmoinen ihminen, sydämellinen ja rakastavainen. Hänestä ei löytynyt minkäänlaista sisällä piilevää kaksinaisuutta. Hänellä oli jokaiselle rohkeaseva neuvo ja lohdutuksen sana. Eräässä kahdenkeskeisessä keskustelussa on jäänyt mieleeni hänen lauseensa "se ihminen ei ole onneton jolla on ystäviä". — Äitinne, joka

nyt on jättänyt Teidät on myös jättänyt meidät, hänen ystävänsä. Hänen siipiensä suojassa oli turvallista olla. Kiitos Sinulle Jenny Mummu, meidän kaikkien Grand Old Lady, että opetit meidät nöyriksi.

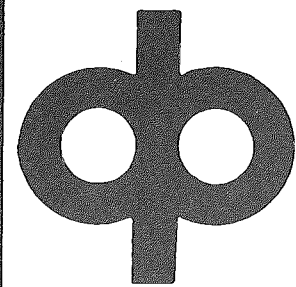
Raskainkin suru ajan myötä kevenee ja viimein katoaa samalla tapaa kuin ruusunlehden kastehelmi haihtuu kesäaamun kirkkauteen.

Esitän osanottoni syvään suruunne.

Bror Koskinen
Jenny Huuskan vävy

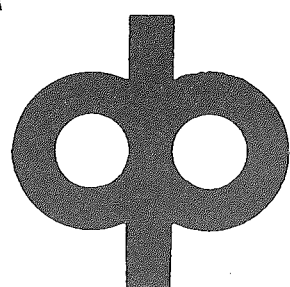

Jenny ja Arvi Huuskan perhettä viidessä polvessa. Lapset Kirsti Koskinen, Eero Huuska, Leena Meszaros (naimisissa unkarilaisen kanssa, asuvat Brasiliassa), Ritva Huuska, Eeva Turunen (asuu Ruotsissa), Hellevi Majander, Riitta Huuska, asui äitinsä kanssa Helsingissä.

**TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI**

**Lempäälän-Viialan
Osuuspankki**

Jenny Huuskan muistolle

Jenny Huuska, o.s. Karjalainen, tuli Kuluntalahdelta Viktor Virkin perheeseen lasten kaittijaksi noin v. 1916. Avioitui myöhemmin Viktor Virkin perheeseen kuuluvan velipuolen Arvi Huuskan kanssa. Häät pidettiin Virkillä. Nuori pari muutti Raudun Raasuliin, jossa Arvi Huuska sai tullivartijan paikan, myöhemmin perhe muutti Helsinkiin, jossa Arvi Huuska palveli eläkeikänsä saakka Tullissa.

Jenny Huuska syntyi 16. 5. 1900

Jenny Huuska onnellisena 85-vuotiaana kotinsa parvekkeella (1985) Pitäjänmäellä.

Kajaanissa. Kuoli lyhyen sairauden jälkeen Helsingissä Laakson sairaalassa. Siunaustilaisuus oli Malmin hautausmaan kappelissa, kirkkoherra Pitkäsen suorittaessa viimeisen palvelun.

Lämmihenkinen muistotilaisuus oli Pitäjänmäen seurakuntasalissa, jossa kirkkoherra toimi perheen tukijana.

Hyvän sukulaisen ja aina auttavaisen ystävän muistoa kunnioittaen ja kiittäen.

Työne-Kerttu Virkki

KUOLLEITA

Iida Loviisa Jortikka, o.s. Kärkönen, syntyi 25. 12. 1903 Metsäpirtissä, kuoli 20. 3. 1989 Pirkkalassa. Hän oli Sakkolan Vilakkalan Volosulan kylästä, joka oli entinen asuinpaikka.

Martti Lopenen syntyi 3. 1. 1901 Sakkolan Arkuntanhuassa, kuoli 20. 2. 1989 Juupajoella. Hänen viimeinen asuinpaikkansa Sakkolassa oli Lapinlahti, jossa toimi maanviljelijänä. Vuosina 1928—31 hän palveli kanta-aliupseerina silloisessa Vuoksen Jääkäripataljoonassa Kiviniemessä ja oli sotilasarvoltaan ylikersantti. Talvisotaan hän osallistui ErP 6:n joukoissa.

Sotien jälkeen uusi asuinpaikka löytyi Juupajoen Korkeakoskelta, jossa maanviljelijän ammatti jatkui eläkevuosiin asti.

Toivo Naskali syntyi 2. 4. 1909 Sakkolan Arkuntanhuassa, kuoli 5. 3. 1989 Valkeakosken aluesairaalsassa. Viimeinen kotipaikka Kylmäkoski.

Antti Linna syntyi 17. 11. 1909 Sakkolassa, on kuollut Kuorevedellä. Kotikylä Sakkolassa Kiviniemi.

Eino Nuora syntyi 13. 10. 1915 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 10. 1. 1989 Mikkelissä.

Leo Johannes Paakeli syntyi 3. 5. 1913 Sakkolassa, kuoli 25. 2. 1989 Pikonlinnassa.

Entinen kotikylä Sakkolan Kaarnajoki ja viimeinen kotipaikka Hämeenkyrö. Siunaustilaisuus Mäntyrin-rinteen kappelissa 18. 3. 1989, min-
kä jälkeen muistotilaisuus Hämeen-
kyrön seurakuntatalossa.

Lahja Vanhatapio, o.s. Turkinen, syntyi 25. 12. 1925 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 13. 2. 1989 Rovaniemellä.

Aaro Naskali syntyi 29. 11. 1926

Sakkolassa, kuoli 15. 2. 1989 Loimaan aluesairaalsassa. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti ja viimeinen kotipaikka Punkalaidun.

Martti Pekkanen syntyi 16. 11. 1949 Lempäälässä, kuoli 27. 3. 1989 TAYKS. Vanhempiensa kotikylä Sakkolan Hovinkylä ja viimeinen kotipaikka Lempäälän Kelho. Siunaustilaisuus Lempäälän kirkossa 8. 4. 1989, jonka jälkeen muistotilaisuus Lempäälän Ehtookodossa.

Tuomas Nihti syntyi 8. 1. 1907 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 9. 4. 1989 Lounais-Hämeen aluesairaalsassa. Viimeinen kotipaikka Urjala.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tu-
paan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh.932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tu-
paan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetykskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

SISKOLLENI

Olin 4. 3. 1989 kutsuttuna siskoni Hilja Nihdin 80-vuotisjuhlassa Punkalaitumella, Jalasjoen Seurojentalossa. Tarjoilu ja kukkien runsaus oli ylenpalttista. Sukulaisia ja ystäviä oli varmaankin yli 60 hengen. Monia heistä en ollut tavannut vuosiin tai vuosikymmeniin. Sen arvaa, että seurustelu oli vilkasta ja miellyttävää ilman virallista ohjelmaa. Minua pyydettiin sanomaan jotain. Sanoin jotakin lyhyesti. Vasta sen jälkeen olen ajatellut kuinka paljon mahtuukaan yhden ihmisen elämään ja elämäntyöhön, niinkuin Sinunkin elämässäsi, Hilja-siskoni.

Lähtökohtasi ei ollut korkealla. Isämme kuoli v 1920. Tupaani jäi äiti ja neljä alaikäistä lasta 7—14 vuotiaita. Tila oli pieni ja päässyt rappeutumaan, samoin rakennukset. Kolmen vuoden kuluttua äidin runteli nivelreuma. Hän joutui vähitellen vuodepotilaaksi.

Lähdettävä siitä oli lasten elustaan ansaitsemaan kuka kynnelle kykeni. Sinä Hilja kykenit ensimmäise-

nä. Jo lapsena olit Riihimäellä Toiviaisen perheessä pikkupiikana. Sitteen rippikouluikäisenä jo liikemies Virkin suuressa taloudessa sisäkkönä. Heidän tyttärensä mukana siirryit Suomenlinnaan upseeriperheeseen. Sieltä Helsinkiin apteekkarin lesken ja tyttären taloutta hoitamaan. Heidän mukanaan olit kesät Ahvenanmaalla kesähuvilalla. Viimeksi olit hotelli Hospiz'in ruokasalin tarjoilijana Helsingin keskustassa.

Hotelleja on monentasoisia. Tämä NMKY:n oli ja on siisti paikka. Piispat ja papit siellä yöpyivät virkamatoillaan ja tietysti muutkin, jotka hakevat rauhallista paikkaa. Huvipaikka se ei ole.

Kun ajattelen sitä olosuhteiden muutosta mihin sinä Hilja olit omalla työlläsi ilman koulutusta kymmenessä vuodessa yltänyt, niin se vastaa yhden vuosisadan kehitystä.

Me kotona vietimme iltoja 15 linjan kattolampun tai 7 linjan seinälampun valossa. Mustuneet seinät ja katto imivät senkin valon. Oikeas-

taan vain öljylamppu näkyi. Sinä, nuori, kaunis ja vaalea (olet sitä vieläkin) neiti liikutit siistissä tarjoiluvuossa sähköruunujen valossa ja kantelit ruokia, joita emme olleet maistelleetkaan.

Harvoin Sinua kotona näki, vaikka usein kirjoittelitkin. Oliko Sinulla koti-ikävä? Missä olivat uhmaikäsi nuoruuteen kuuluvat sopeutumisvaikeudet? Kesällä 1934 olit kotona kesälomalla. Siitä taisi alkaa elämäsi toinen vaihe?

Kotimme ikkunasta näkyi Nihdin talo. Heilläkin isäntä sairasteli kauan. Kalliita lääkkeitä piti ostaa jatkuvasti Kun isäntä kuoli, jäi perhe vauraammaksi kuin meillä. Oli terve emäntä, kaksi aikuista tytärtä ja kaksi työkykyistä poikaa sekä yksi nuorempi veli. Toinen tytär avioitui ja toinen kuoli, mutta vanhin poika toi taloon nuoren emännän. Koko perhe oli ahkeraa väkeä. Siitä alkoi heidän talonsa nousu. Nousi uusi talo, uusi navetta ja uusi sauna. Yksi tai kaksi miestä ja hevospari ahkeroivat kesällä pellolla ja talvella tukinajossa. Ostivat lisää maatakin.

Silloinko naapurin Väinö lienee huomannut, että sinusta on kasvanut nuori nainen. Niinpä menitte kihloihin ja kesällä 1935 vihittiin. Ei ole syytä epäillä etteikö liittonne johtunut rakkaudesta, mutta kyllä siinä oli järkikin mukana. Väinö oli ahkera työssä ja moitteeton elämässä. Hän laski mielellään leikkiä, mutta oli toisaalta herkkä ihminen. Silmät voivat kostua jos näki tai kuuli jotain sääliä. Hän piti lapsista. Niinpä siirryit kymmenenneksi hengeksi isoon perheeseen. Et ollut hienostunut kaupungissa. Osasit varmaan syöttää talon sikoja siinä kuin Helsingin herrojakin?

Teillä oli jo kaksi lasta kun v 1939 alkoi elämän kolmas vaihe. Yhteis-

perheeseen kuului jo 13 henkeä.

Talvella 1918 olimme jo Suvannon

Hilja ja Väinö Nihdi.

pohjoispuolella kun Raudussa jyräsi. Taas syksyllä 1939 jyräsi Raudussa ja ilmassakin. Tuli kiire perheelle, 7 lasta ja 6 aikuista, joista ainakin Väinö oli siellä jossakin. Ihmiset, eläimet ja tavaratkin piti saada Kiviniemen sillan yli. Silloin ei ollut taloissa autoja eikä traktoreita. Kiviniemeenkin oli matkaa n 15 kilometriä. Alkoi tuntematon tie lemmiä ajaen. Sentään jossakin pääsitte junaan. Matka taisi johtaa Vesilahdelle. Sieltä tuli siirto Ruovedelle ja aikanaan takaisin Karjalaan, entiseen kotiin. Kesällä taas v. 1944 Raudussa päin jyräsi ja alkoi valmiiksi harjoiteltu lähtö.

Silloin Sinulla oli jo kolme lasta ja neljäs tulossa... Sellaista voi elämä olla.

Nyt kulki tie Saarijärvelle ja sieltä taas Punkalaitumelle. Neljäs vaihe alkoi kun Väinö näytti paikan mihin saa rakentaa uuden kodin. Pellot olivat kivettömät, mutta kovin valkoista savea. Yhteisperhe oli jakaantu-

nut. Taas alkoi talo kohota, nyt Väinön ja Sinun omana yrityksenä.

Olet, sanoisinko matkan varrella, saanut, hoitanut ja kasvattanut seitsemän lasta. Kuusi tyttöä ja pojan. Tytöt ovat löytäneet omat olinpaikkansa. Pojasta kasvoi isänsä työn jatkaja ja edelleen kehittäjä. Myös emännän tehtävät siirtyivät nuorelle emännälle. Sinä pääsit Väinön kanssa ansaittuun lepoon. Jo aikoja sitten Väinölle alkoi ikuinen lepo. On ikävä hyvää naapuria, sukulaista ja ystävää...

Nyt saat olla näkemässä ja kokemassa kuinka uuden isännän ja emännän työllä on talosta kasvanut nykyaikainen maatalouden tuotantolaitos. On valtavat rakennukset ja kaikenlaiset koneet. Asunnot ovat tilavat ja kaikilla mukavuuksilla varustetut. Sinulla on oma kaunis kaksio.

Miehethän ne ovat pellot peranneet ja rakennukset rakentaneet, mutta Sinä olet aikanaan hoitanut

sen emännyyden. Olet ollut vaimona, äitinä, kasvattajana, keittäjänä ja pöydän kattajana, kaikessa mukana.

Nyt on aikaa muistella menneitä ja vaikka levätäkin omista huoneista tai vierailta lasten luona.

Vieläkö tähän kaikkeen mahtuu harrastuksia? — Ainakin Marttatyössä olet ollut mukana vuosikymmeniä.

Paljon ja monenlaisia vaiheita mahtuu ihmisen elämään. Kun on aina valmis ja halukas palvelemaan muita ja tekemään sitä työtä mitä kohtalo eteen tuo, kuten Sinä, niin siinä on siunaus mukana. Vaikka kohtalo tuo esteitä tielle, niin ne kaikki voitetaan kulkemalla yhdessä kuten Sinä, Väinö ja Lapset. Et ole ehtinyt edes vanhenemaan vaikka vuosia on 80. Hyviä vuosia vain Sinulle.

Kiitos jokaisesta elämämme hetkestä.

Veljesi Viljo

Outoja muistoja

Sen jälkeen kun Ester on kertonut minulle äitinsä ja sisarensa Marttan kokemuksista tuona kauhu yön aamuna olen uudelleen ja uudelleen elänyt tuon tuskaisen ajan tunnelmissa. Teologi Irja Kilpeläinen kehoitti muistelemaan noita aikoja. Muistelemaan niin voimakkaasti kuin voi ja sitten voittamaan asian mustan puolen ja unohtamaan voimiansa mukaan. Nyt kuitenkin tiedän, että jos silloin 13-vuotiaana olisin näin tarkan kuvauksen saanut en olisi jaksanut elää elämäni tässä kunnossa, kuin olen sen elänyt.

Kerronpa mitä minulle tapahtui tuona kauheana aikana. Olinhan juuri sinä viikonloppuna kotona. Olin vähällä jäädä kotiin pariaksi päiväksi, mutta isä ei suostunut. Kun sitten iltpäivällä lähdin Käkisalmeen ja se oli kai sunnuntai-ilta, koska seu-

raavana aamuna menin vielä kouluun. Ensimmäinen tunti oli kaunokirjoitusta, jota opetti johtajatar Betty Porenus. Keskellä tuntia hänet kutsuttiin ulos luokasta. Hän viipyi aika kauan ja tietysti me oppilaat aloimme olla hiukan viljejä. Oli hauskaa olla vallaton. Minäkin olin pois paikaltani kun johtajatar tulikin takaisin. Säikähdin ja juoksin pulpetilleni kuten toisetkin ja johtajatar ei sanonut sanaakaan.

Tunnin loputtua sanoi: "Kaikki toiset saavat lähteä. Klaudia jää luokkaani". Säikähdin. Ajattelin, että saan "toruja". Mutta ei ollenkaan, vaan johtajatar itki edessäni olevalla pulpetin istuimella ja kääntyi minuun päin. Otti käsiinsä minun pulpetilla olevat käteni ja silitteli. Kyseli millaista oli lomalla kotona. Illoisena kertoilin kaikesta, varsinkin koi-

ranpennusta, joka oli heti ystäväni. Pentu asettui nukkumaan taakseni vekatulle hameelleni, jonka olin nostanut taakseni ettei rypistyisi. Pentu nakersi hametta ja kun nousin seisoamaan, niin helma putosi alas. Säikähdin, että mitä äiti sanookaan. — Ei sanonut mitään, vaan ompeli uuden hameen...

Joku koputti luokan ovella ja sieltä tuli serkkutätini Anna Karlson, jonka luona asuin Lampun Kaarinan kanssa. Täti oli itkevän näköinen ja otti hellästi käsipuolestani ja lähdimme kotiin.

Minusta oli hänen käytöksensä outoa ja yhä oudommaksi olo muuttui kun en seuraavana aamuna saanut lähteä kouluun, vaan täytyi jäädä kotiin ja Kaarina meni.

Sitten alkoivat kertoa, että vanhempani olivat saaneet häämyrkytyksen. Se oli minusta hyvin outoa, koska tiesin, että isäni oli hyvin varovainen uunin lämmittäjä. Uskoin kuitenkin ja tahdoin lähteä kotiin heitä hoitamaan, jos olivat sairaita.

Siitäpä alkoi vahtiminen, etten yksin lähtisi, sillä olinhan jo iso tyttö matkustamaan Kiviniemen ja Käkisalmen väliä yksinkin. En edes pihan perällä olevaan käymälään saanut mennä yksin.

Vahtiminen alkoi tuntua jo vähän kiusalliselta ja koulussa jäin jälkeen vaikka Kaarina yritti kertoa mitä koulussa tapahtui. Pari viikkoa kesti tuota outoa tietämättömyyden aikaa. Vihdoin tuli Käkisalmen Sanomien konttorineiti Ukkonen, etunimeä en muista. Hän kertoi minulle, että vanhempani ehkä kuolevat. Seurasi varmaan miten otan uutisen vastaan.

Olin rauhallinen ja toivoin, että saisin nyt jo lähteä kotiin. Odotin vastausta.

— Jospa ovatkin jo kuolleet ja odotin kielteistä vastausta, mutta hänhän sanoikin, että niin se on, he ovat kuolleet ja huomenna lähtevät viemään minua hautajaisiin.

Minun on myönnettävä nyt, että en ollut enää tajuissani täydellisesti, sillä kaikki tuntui ihan mahdottomalta. Kuinka kipeästi olisinkaan silloin tarvinnut sielunhoitajan, psykiatrin apua. Ei sellainen kai ollut vielä tapana...? Jäin avuttomaksi.

Muistan, että oli ilta kun ison ihmisjoukon kanssa menimme sisälle kotiini. Muistan, että Roosin Impi piti minusta kiinni molemmista olkapäistä, itseään vasten. Hän talutti minua ja joku, en muista kuka sanoi, että nyt pitäisi vihdoinkin sanoa totuus lapselle, ettei se ole häämyrkytys, vaan joku murhasi vanhempasi. Muistan vieläkin aivan kuin kuulisin jonkun syrjäisen sanovan, että kuinka joku voi tehdä tuollaista rauhallisille ihmisille. Ihmettelin vain.

Tapaus oli sellainen shokki, että sen jälkeen en paljon muista mitä tapahtui. Sen muistan, etten pystynyt edes itkemään, en arkkujen äärellä enkä haudallakaan.

En kerta kaikkiaan tajunnut mitä oikein oli tapahtunut. Isän sisar Anni-täti yritti leperrellä minulle ja sano, että jouluksi saan tulla hänen

luokseen Kurkijoelle. Ja saan ottaa potkurin mukaan, että voin lasten kanssa laskea mäkeä. Lohduttavaa!?

Nyt vasta 82-vuotiaana ymmärrän kuinka yksin elin. Kummisetäkin oli sairastunut. Ei tullut edes hautajaisiin. Hän olikin vielä vuoteen omalla kun Anni-tädin kanssa olimme käymässä Sortavalassa.

Silloin eräänä yönä nukkuessa Anni-tädin vieressä purskahdin ensimmäiseen itkuun. Autereiden koti tuntui äkkiä niin kolkolta ja tulikin ikävä Kiviniemen "metsämökkii", niinkuin isäni kutsui kotiamme ja lauloi: "Honkaen keskellä mökkini seisoo..." Ihan olin kuulevinani isän laulun ja itkin ihan ääneen.

Anni-täti päättikin lähteä seuraavana aamuna takaisin Lopottiin Kurkijoelle.

Olin iloinen siitä ja sain ystäviä lapsista. Muistelen Lilja-nimistä opettajan tyttärtä ja Rakköläisillä oli monta poikaa ja tytär. Nimiä en enää muista, mutta vierailin Rakköläisten lasten koulukodissa kun olin koulussa Viipurissa. Hyviä ihmisiä.

Shokkitila säilyi minulla, sillä en tosiaan tajunnut elämää sellaisena

kuin oletan terve sieluisen lapsen elävän.

Nyt vasta kun taas jäin yksin Laurin kuoleman jälkeen olen ollut vanhojen muistojen palvoja ja utelias tietämään kaikkea.

Sitten sain Esteriin yhteyden ja nyt tiedän koko kurjan tapauksen niin tarkkaan kuin enää voi tietää. Kuinka lähellä oli tuo kaamea kohtalo omalla kohdallani!

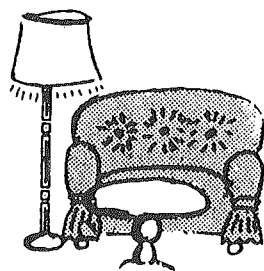
Joku tarkoitutus lie Jumalalla, kun säästi henkeni ja on kantanut minua sylissään kaikki nämä vuodet.

Kaunis legenda-tarina on tuosta kantamisesta. Avuton ihminen kulki rinnakkain Vapahtajan kanssa hiekaista tietä ja jäi kahdet jalan jäljet.

Äkkiä sitten avuton näki vain Vapahtajan jalan jäljet, niin hän avuton kysyi, että mihin jätit minut, kun oli vain yhden jäljet?

Katsos kun näet vain yhden jäljet, niin minä kannoin Sinua. Niin Hän teki minullekin.

Klaudia

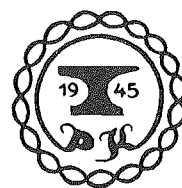

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845 724

Hankasalmi

**PÄRSSISEN
KONEPAJA**

35500 KORKEAKOSKI, PUH. (935) 812 04

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita
Koristetaontaa, lähetyskynttelikköjä

Vuosia täyttäneitä

90 VUOTTA täytti 7. 3. 1989 Anna-Maria Koppanen, o.s. Talonpoika, Naantalissa. Hän on syntynyt VPL Pyhäjärvellä, mutta viimeinen kotipaikka oli Karjalassa Sakkolan Kelja.

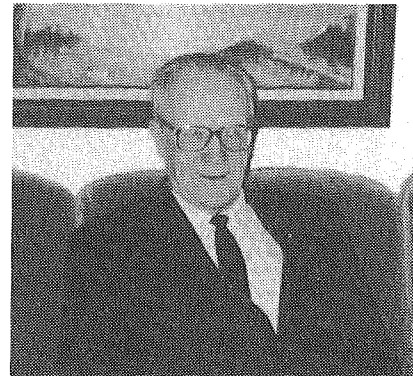
90 VUOTTA täytti 10. 3. 1989 Hilja Karppanen Tampereella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kelja.

80 VUOTTA täyttää 16. 6. 1989 Jenny Ylikoski en. Huuhka o.s. Hartin Kankaanpäässä. Hänellä on SEURAT sunnuntaina 18. päivänä kesäkuuta kello 12, jolloin kaikki ystävät ovat tervetulleita tilaisuuteen.

Jenny Ylikoski on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa ja talvisotaan saakka kotipaikkana oli Hiitola. Hän on talvisodan soteleski.

Jenny on avustanut lehteämme elämän muistelmillaan ja toivottavasti voimia vieläkin riittää tarttua kyntään, vaikka liikkuminen on jo valloista vuosien karttuessa.

70 VUOTTA täytti 25. 3. 1989 Reino Nuora Lempäälän Kuljussa. Entinen kotikylä Sakkolan Haparainen.

50 VUOTTA täytti Heikki Veikko Welling 27. 2. 1989 Pirkkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Viiksalahdessa.

50 VUOTTA täytti 11. 4. 1989 Matti Lamppu Lempäälän Moisiossa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

70 VUOTTA täytti 4. 4. 1989 Kaarlo Kuuppo Lempäälän Hollossa. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakala.

50 VUOTTA täytti 5. 3. 1989 Ritva Koski o.s. Raaska Vesilahden Korkeekoskella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi. Ritva Koski on Vesilahden Karjalaiset ry:n puheenjohtaja.

IHMINEN

Syntymä: toisten tahto tai sitten muuten vain ei sinulta kysytty vanhempasi sait muuten vain siitä vain elämän tielle, aika ei pysähdy.

Pysy vaan vauhdissa mukana elämässä ei tulla eilen tai huomenna kaikki on tänään ja nyt.

Mennyt päivä ei tule koskaan takaisin. Elämään ei myydä edestakaisia lippuja. Tänään se on, huomista ei ole. Eilistä ei voi muuttaa. Kello käy koko ajan. Sivele vähän aurinkoa ystäväsi kasvoille!

Topi Aava

SUVANNON RANNALLA

LASKEVAN PÄIVÄN KAJO.
LAIVAN HUUTO SAAREN TAKANA.
KOSKELO OPETTAA POIKASIAAN UIMAAN:
KAKSI IHMISTÄ KUIN YKSI:
"LENNÄ LENNÄ LEPPÄKERTTU..."
SIRKKA SOITTAÄ VALSSIA,
RENTUKAN LEHDellä TANSSII PERHONEN.
VÄSTÄRÄKKI SIEPPAA HYTTYSEN,
MAISKUTTAÄ KIELTÄÄN.

HUNAJAINEN APILANKUKKA ON AUKI
TULE JO — MEHILÄINEN,
PÖYTÄ ON KATETTU.

Topi Aava

Pillipiiparit II

Aika kului ja torvi soi! Tuli aika jolloin näytettiin paikkaan missä B-kornetisti istuu. Nuottiteline oli valmiina ja siinä kasa nuotteja. Kapellimestari sanoi mitä soitetaan ja sen kappaleen nuotit olivat päällimmäisenä. Kun kaikki oli valmista ja hiljaisuus, nousi tahtipuikko ja siitä alkoi ehdottoman tarkka nuottien luku. Orkesteria varten on tehty sovitukset, jossa jokaiselle soittimelle on kirjoitettu omat nuotit.

Kun sitten joillekin soittimille ei ole sopivaa tunkeutua sooloilla häiritsemään, kirjoitetaan nuotin paikalle paussi.

Paussin aikana kuunnellaan mitä toiset soittavat ja koetetaan pysyä mukana. Tuntuu helpolta, mutta sitä se ei aloittelijalle ole. Muutama soitettava nuotti ja pitkä rivi pauseja ja niin uudelleen ja uudelleen. Kun oppii sävelmän ulkoa, niin helpottuu nuottien luku ratkaisevasti. Ei nuotteja aina edes tarvita.

Ei soitto-oppilas pelkää soita. Kyllä hänet kasvatetaan armeijan kurin alaisuuteen. Hänen kunnostaan pidetään hyvää huolta ja liikunta on paras kunnonkomentaja. Heille järjestetään sekä kesä- kuin talviharjoituksia ja erilaisia kilpailuja. He marssivat rivistön edessä tahdittaen

ja vauhdittaen marssi-lauluja. Ensimmäinen soittopeli marssimusiikan- teilla ovat lautaset tai levyt, ihan kuinka haluaa nimittää. Niitä hake- taan vastakkain aina sopivin välein.

Kun torven aika tulee, ei aloittelija uskalla lähteä ilman nuottitelinettä. Tuulella, sateella tai pakkasella se on varsin vaikeasti hallittava laite. Varsinkin marssit tulevat tutuiksi niin pian, ettei niitä varten tarvitse ottaa nuotteja ja telinettä mukaan.

Oli siellä sulkeisharjoituksiakin. Kerran kuitenkin oli lunta niin paljon, ettei taakse poistumisesta ja riviin järjestäytymisestä tullut kunnan liikuntaa. Meidät komennettiin parijonoon niin, että toisen jonon ensimmäinen oli pienin ja toisen jonon kooltaan suurin joukosta. Pienten jonon seuraavat suurenevät ja suurten pienenevät. Olimme jalkapallokentän maalilla ja tehtävänä oli juosta kentän toisen pään maalitolpan ympäri.

Hanki oli koskemattoman neitseellinen kun ensimmäinen pari aloitti viestinjuoksun noin 60 senttisessä lumessa. Pienin yritti ensin suorinta tietä kentän toiseen päähän, mutta siirtyi pian pomppimaan isoimman oppilaan uralle. Lopputulos oli tasapeli ja se lienee ollut esimiehen tarkoituksin. Koska kunnan ylläpitoon

oli kuitenkin varattu vain vähän palvelusajassa, niin olivat harjoitukset aina ponnistusta vaativia.

Kesällä vietettiin paljon aikaa pesäpallokentällä. Kunto sekä pelitaito lisääntyivät harjoituskertojen myötä. Varsinaista peliä ei niin pieni osasto voinut aina harjoitella, mutta pallon heittoa, lyöntiä, kiinniottoa ja pikajuoksua harrastettiin.

Kolmekymmentäluvun puolivälissä, kun VJP:tä puuhattiin Polkupyöräpataljoonaan, niin ehtivät soitokunnat jo toimia. PPP:ien soitokunnat järjestivät ystävyys- ja paremmuusotteluja pesäpallossa. Mieliinpainuvien matka oli Terijoelle PPP 1:n vieraaksi. Ottelun lisäksi meillä oli erilaista ohjelmaa ja tutustumiskäyntejä muunmuassa Lintulan luostariin, Terijoen kuuluisalle hiekkarannalle ja rantakasinolle. Käytiin myös katsomassa lehtikuusimetsää, pitsitaloja, joista erästä kutsuttiin Harppulinnaa sekä kuvapatsasta.

Kiviniemeen verrattuna elämä oli Terijoella paljon vilkkaampaa. Oli suuria kauppiaita täynnä ihmisiä, samoin ranta ja tiet olivat kansoitettuja. Meri ei Laatokalla käyneelle ollut ihmeenpi, mutta he, jotka eivät olleet merta nähneet katselivat aavaa selkää ihaillen.

Sotilaan elämän kohokohtia ovat lomat ja juhlat. Soitto-oppilailla loma oli harvinaisuus: Kun alokasaika oli kunnialla läpäisty niin sain kuntoisuusloman. Muuten piti olla jotain perustetta asiaa loman saamiseksi. Toimintaa ja mielenkiintoista harrastusta oli tarjolla ja tietysti jokainen halusi kehittyä hyväksi soittajaksi ja siinä oli harrastusta riittämiin.

Sotilaskotijuhlat olivat asia aivan erikseen, sillä siellä pääsivät esiintymään ammattiesiintyjien lisäksi myös ne, jotka olivat synnynnäisiä taitureita, kuten laulajat, lausujat ja puhujat, mutta myös he jotka olivat kovalla uurastuksella jo alle 20 ikäisinä esimerkiksi taitavia soittajia.

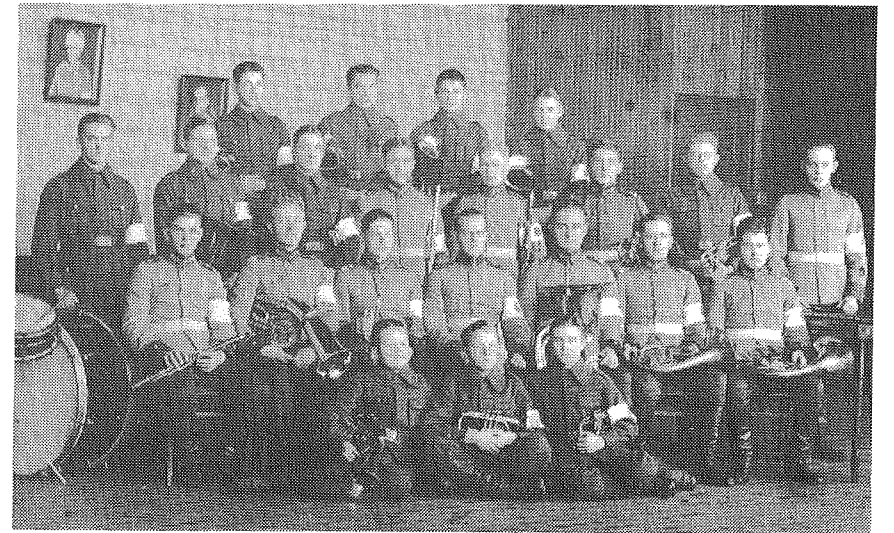
Kun Onni Laihanen palasi Etelä-Amerikan matkaltaan, jonka hän teki Suomen Joutsenen matruusina ja viihdetaiteilijana oli selvää, että hän esiintyisi mahdollisimman usein. Onnin varsinaiset instrumentit olivat

klarinetti ja saksofoni sekä tarpeen vaatiessa myös trumpetti. Vapaa-ajan soittimena oli kuitenkin ensisijaisesti haitari, vaikka hän esimerkiksi Dallape'-orkesterissa soitti pianoa. Harmonikka soi Kimalaisen lentoa Tico-Ticoa ym. valssien, Tangojen, jenkköjen ja polkkien välissä. Onni kirjoitti nuotteja paperille ahkeraan ja kun hän soitteli omia sävellyksiään niin ne tulivat kansalle tutuiksi. Hän kertoi Brasiliassa ollessaan saaneen kovan koti-ikävä ja kuin itsestään olivat muistot palautuneet mieleen. Täällä Valkjärven rannassa päävartion takana oli iso rantakoivu, jota hän erikoisesti kaipasi. Lienee koi- vun alla ollut myös tyttönen, koska kaipauksesta syntyi kaunis valssi Rantakoivun alla, sävellettynä kaukana kotimaasta.

Sotilaskoti on alokkaan ja erikoisesti nuoren alokkaan koti! Sotilaskotisaret saivat herttaisella hymyllään ja ystävällisillä sanoillaan ihmeitä aikaan. Kehoiton jokaista armeijassa olevaa menemästä Sotilaskotiin silloin kun risoo... Sotilaskodissa katoaa kaikki kauna ja viha sotilaskuria ja sen toteuttajia kohtaan. Olikohan edes joka 10:s kerta ollut rahaa ostaa lasi maitoa ja se 'oi niin ihana' sokerissa pyöritetty hillomunkki. Vielä kämpälläkin kieli lipoi huulilta sokeria makeampaa. Uskokaa tai älkää, mutta kaikki me olimme kovasti rakastuneita niin Äitiin kuin Sisariinkin!

Vaikka meidän soittajien päivät, nykykieltä käyttäen oli ohjelmoitu täyteen, päätimme anoa kapellimestarilta kansakoulun jatkuoluokkien suorittamiseen lupaa. Lupa saatiin ja niin koko kahdeksan soitto-oppilaan ryhmä lähti syksyllä 1935 opintielle Valkjärven kansakouluun opettajana Anna Koiranen.

Opettaja järjesti niin, että meillä oli kaksi lukukautta aikaa selvitä ko- keista ja suullisista kuulusteluista. Ainakin minulla on todistus suorite- tusta jatkokoulusta. Kuva on kevät- juhlasta. Ymmärtäväinen katsoja voi näkemästään päätellä, missä piili se voima tai ehkäpä vetovoima, joka pani meidät ponnistelemaan varsinaisen tehtävän lisäksi koko talven.

Näin jälkeen päin voi jo tunnustaa, että jossain sydämen sopukoissa ki- hisi kummasti.

Kapellimestari A Muukkaa seura- si kapellimestarina mus.vänrikki On- ni Palomäki. Erittäin ystävällinen ja miellyttävä ihmisenä ja innostavana opettajana.

Kuvassa on jälleen juhlapäivänä otettu, koska on käsivarsinauhat juh- listamassa tilaisuutta. Kuva on otet- tu sotilaskodissa ja otettu ennen juh- lan alkamista.

Kuvassa on rivi 1: Jortikka, Pitkä- nen ja Sappinen. Rivi 2: Huuskonen, Leppä, väapeli Kuparinen, mus.vänr. Onni Palomäki, Liinola, ?, ja Nur- minen. Rivi 3: ?, Adolfsen, Huuska,

Onni Laihanen, Romppainen, Bon- gi, Naskali ja Immonen. Rivi 4: Vul- li, Kuparinen, R. Laihanen ja Kin- nari.

Tätä valokuvaa voi pitää kapelli- mestari Onni Palomäen lähtiäiskuva- na, sillä hän muutti pois Kivinie- mestä.

Myöhästyneet onnittelut vain Kuo- pion mus.kapt 80-vuotispäin joh- dosta.

Kapellimestari Onni Palomäen jäl- keen tuli Parantainen tunnettu mu- siikkimies, mutta allekirjoittanut siir- tyi siviiliin kohta hänen tulonsa jäl- keen, joten lienee sopiva hetki pistää piste tämän tarinan lopettamiseksi.

Pentti Veikko

KOKOUSKUTSU

Sakkolan Kaarnaajalta Loviisa ja Mikko REVON sukuhaa- ran jäseniä kutsutaan sukutilaisuuteen.

Kokoonnutaan Oriveden kirkonmäellä lauantaina 8. 7. 1989 klo 12.00.

Kokoonkutsujana Samppa Viskari, jonka äiti, Marianna, Loviisa ja Mikontytär Repo.

TERVETULOA!

Katkelma Viljam Pylkkään saamasta kirjeestä.

”Tässä tulevat kuvat Sakkolan juhlilta. Lyhyt keskustelutuokio kanssanne jäi mieleeni hienona muistona.

Hyvää jatkoa ja kaikkea hyvää Teille.”

Evl Antti Numminen

’ITSE TUON SANOIKSI VIRKKI IV’ Työstäni Itä-Karjalassa

Vuonna 1941 minulle annettiin tehtäväksi aloittaa Aunuksen piirin työtupien toiminta itäkarjalaisen työtaidon elvyttämiseksi ja arvokkaan käsityöperinteen siirtämiseksi eteenpäin. Työkenttä avautui laajana ja rikkaana, mutta olojen järjestäytymättömyys teki alun vaikeaksi.

Vuoteen 1944 mennessä oli Aunuksen työtuvasta kuitenkin muodostunut käsityöalan keskus ompelimoineen, kursseineen, näyttelyineen ja käsityömusoineen. Kotityöntekijöitä työtuvan piirissä oli 300.

Perinteisesti valmistettiin käsipaikkoja, kirjontatöitä, pitsejä, erilaisia kudonnaisia ja hattuja olkipalmikosta. Tosin sanottiin, että käsityötaito naisten keskuudessa oli katoamassa. Jäljellä oli kuitenkin paljon sellaista, mikä kutsui oppimaan, tallentamaan ja opettamaan edelleen. Tutustuinkin esineistöön ja nimistöön, joka oli minulle täysin uutta ja ilmeikasta Karjalan kieltä. Kielen ymmärtäminen olikin tärkeää kulkiessani kylästä kylään tallentaakseni vanhoja käsityömalleja, joissa ilmeni kansan naisen mielikuvituksen rikkaus.

Käsipaikka saattoi olla koristeltu kangaspuissa kutomalla, jolloin päädty olivat leveästi puna- tai valkopoi-

mintaiset. Tai sitten käsipaikan päät kirjottiin neulalla eli ”nziejall” ompelemalla käyttäen joko revinnäismenetelmää tai virkkaamalla paksua ketjukuviointia. Etupistokirjonta oli nurjatonta, samanlaiset pistot mo-

lemmilla puolilla. Käsipaikan päitä koristivat lähes aina leveät pitsit.

Käsipaikoilla oli monenlaista käyttöä. Käsipaikka riippui seinästä pistävän puuoksan päällä, alla vesiastia ja saavi. Heti oven suussa tupaan

Sakkolalaiset kokoontuvat Lempäälään

Syksyllä tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä kun talvisota alkoi ja Sakkola oli jätettävä.

Viidenkymmenen vuoden muistelujen merkeissä Suvanto-säätiö kutuu sakkolalaiset yhteiseen tilaisuuteen lauantaina 27. 5. 1989.

Kokoonnutaan Lempäälässä Hakkarin koulun yläasteella klo 13.00.

Ruokatarjoilu on järjestetty osanottaville klo 13.00—14.30. Tarjoilun jälkeen ohjelma on sakkolalaispitoinen, musiikkia, lausuntaa, diasesitys nyky-Sakkolasta. Juhlapuheen pitää Tampereen Hervannan seurakunnan kappalainen Raimo Naumanen. Ohjelmassa ovat mukana ainakin Aune Ahtiainen, Aila Heikkilä, Leena Niinimäki ja Uuno Pulkka.

Ruokana on koivistolainen laivasoppa, joka on tämän vuoden karjalainen perinneruoka. Väliajalla tarjottava KOHVI sensijaan on suunnitteen samanlaista kuin ennen Sakkolassa. Tilaisuus tarjoiluineen on vapaa.

Runsasta osanottoa toivotaan! Vanhat ja nuoret mukaan muistelemaan ja vaihtamaan kuulumisia.

TERVETULO!

SUVANTO-SÄÄTIÖ

mentäessä kädet pestiin ja kuivattiin karkealla noin 2—3 metrin pituisella käsipaikalla. ”Suures tsupuss”, isossa nurkassa, ruokapöydän yläpuolella oli ikonien paikka. Keskimäinen, suuri ja arvokkain ikoni oli juhlistettu komealla ja arvokkaalla käsipaikalla. Samoin koristettiin usein vanha peili, joka yleensä ei himmentyneine lasineen muuten enää kelpannut mihinkään. Suuret valokuvakehyksetkin saattoivat saada käsipaikan ylleen.

Emännän ylpeytenä oli ottaa avatusta arkusta vieraiden aikana pino käsipaikkakääröjä ja heitellä niitä yksitellen ruokailevan väen polville. Siinäpä hienot suun ja käsien pyyhkeet, joita ei saanut säästellä eikä varoa.

Komea käsipaikka äidin käsien kannattamana piti päällään ison leivän, jolla vihiltä tuleva nuoripari otettiin kynnyksen yli miehelään, samoin voitiin leipä-suolaseremonioin ottaa vastaan valtavieraat tai mennä uudiskotiin ensikäynnille. Käsipaikka oli kätevä ja paljon käytetty tekstiili, jolle löytyi käyttöä häistä hautajaisiin.

Vaivaa ei säästetty vuoden edusliinaan, siis päiväpeitteen alta näkyvän pitsikoristelua muistuttavan revinnäisliinan luomisessa. Korkea tyynytorni toi esille tyynyliinojen runsaat koristelut, ja usein vuode oli peitetty ns. ”ribuodjuaulla”, jota käytettiin myös ”yökattienä”. Se oli maavärein värjätyistä ohuista räsyistä kauniisti raidalliseksi kudottu. Kauniita olivat myös ruudullisiksi tai muuten kuviollisiksi kudotut ja tiheästi tilkuin koristellut peitteet ja matot.

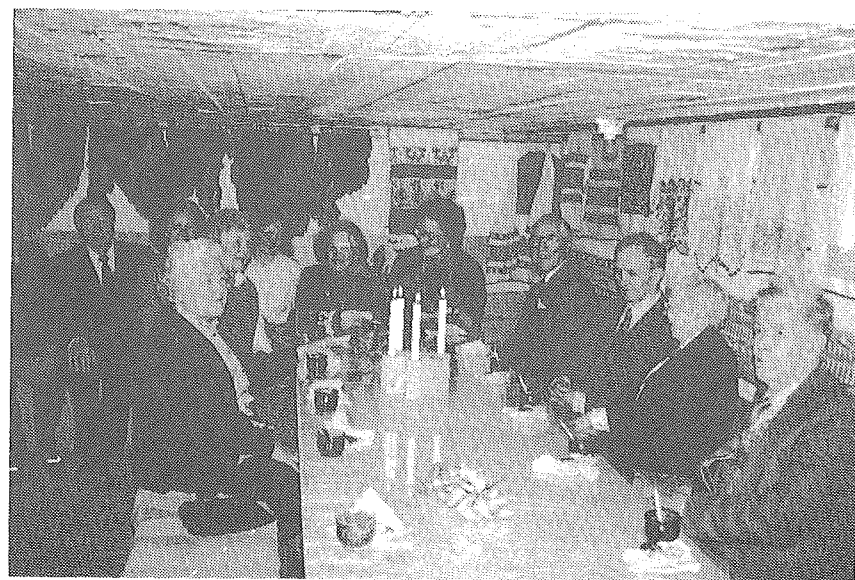
”Ribujupku”, räsyhame oli suorastaan ihana, sekä kaunis, että lämmin ja ryhdikäs. Vaatetuksessa käsityötaito tuli näkyviin myös ”emus-tan” kirjailussa. Emusta oli puseron tai paidan ”kivijalka”, pellavainen jatko, joka kirjottiin kangaspuissa tai käsipaikan tapaan neulalla. Se palveli alushameena ja näkyi feresin, leveän hameen ollessa nostettuna esiliinanauhon alle, jottei töissä likaantuisi.

Lapsuudessani kävi Sakkolassa ja Kannaksella Aunuksesta monitaitoisia kauppiaita, joita kutsuttiin ”laukuryssiksi”. He olivat taitavia myyntimiehiä ja älykkäitä ihmisiä. Heidän tavaransa, jotka oli hankittu kaukaa idästä ja Bysantista, olivat monipuolisesti valittuja ja laadukkaita. Koelmissani näytteinä olevat suuret

mustat nyplätyt huivit, jotka ovat lähiluostareissa valmistettuja, sekä silkkihuivit ovat kauniita ja taidokkaasti valmistettuja. Vaalea nyplätty kaitaliina on ostettu Sakkolassa ja sen olen ainoana työnä saanut kotoani.

Tyyne-Kerttu Virkki

Tyyne-Kerttu Virkki syntyi 5. 6. 1907 Sakkolassa. Monipuolisen toimintansa ansiosta hänelle myönnettiin v. 1977 käsityöneuvoksen arvo ensimmäisenä henkilönä maassamme ja tunnustus-palkinto Alfred Korvelinin Toivo Vuorelan rahastosta 1988 käsityöperinteen tallentajana ja välittäjänä.

Vas. Professori Kosti Huuhka, opetusneuvos Antti Henttonen, FL Annikki Lukkarinen, tutkija Sirkku Dölle, Tyyne-Kerttu Virkki, kirjailija Kyllikki Virolainen, kanslianeuvos Lauri Jäntti, päätoimittaja Boris Karpela, maisteri Mirja Huuhka.

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR
Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

Sakkolalaisia Kanadan taivaan alla

Historiallisesta Sakkolan pogostasta, tai ennen talvisotaa olevasta Sakkolan pitäjistä on aikojen kuluessa siirtynyt myös Länteen USA:n ja Canadaan joukko sen asukkaita. Vuosikymmeniä sitten tapasin heistä useita ja meillä oli yhteisiä toimia siellä Canadassa ja rajan yli USA:n puolella Floridan valtiossa.

Toronton seudulla eleivät Röykylästä lähteneet Vanhaset, Jenny ja Väinö, lapsineen ja lapsenlapsineen. Heillä oli oma talo myös Floridassa sekä komea kesäasunto Canadassa. Olin vuonna 1954 Torontossa asemalla vastassa kun Pelkiset Kiviniemestä tulivat Canadaan. Nykyisin heidän suku asuu Ontariossa.

Vilho Naskali Haitermaasta saapui 1952 ja on toiminut erittäin menestyvästi liikemiehenä Torontossa.

Eero Myllymäki Laviasta ja vai-

monsa Sanelma os Ruottunen Sakkolan Haparaisista ovat myös tulleet v. 1950 lopulla Torontoon.

Kaikki he voivat erittäin hyvin, vaikka saapuessaan vieraaseen maahan he jokainen kokivat kaikki siirtolaiselämän vaikeudet, kielettömyyden, työttömyyden, oudot olot, koti-ikävä ja alun hankaluudet. Mutta nämä kunnan kansalaiset ovat rehellisyydellään, ahkeruudellaan, säästävyydellään ja yritteliäisyydellään nostaneet elämänsä ja perheensä tulevaisuuden sellaisiin mittoihin, joihin tuskin kotimaan pienissä ympyröissä ei uskoakseni olisi ollut mahdollisuutta.

He ovat myöskin pitäneet Synnyinmaan ja sen kansan lippua ja arvoa korkealla uuden kotimaansa alueella. Myöskin esimerkillisen hyvät tavat ja isien uskonto sekä toiminta

seurakuntien ja Suomen avustusten hyväksi, niin Canadian suomalaisissa yhdistyksissä kuin kotimaan veteraanien ja järjestöjen avustamisissa on aina ollut heidän sydäntään lähellä.

Kertakaikkiaan nämä Sakkolan nykyiset Canadalaiset ovat parasta väkeä mitä siirtolaisten joukkoon on koskaan lähtenyt. Kiitos vaan teille kaikille näin Suvannon Seudun palstoilla ja oikein hyviä eläkepäiviä siellä vaahteralipun maassa! Kiitos Klaudia lehdessä olleesta tervehdyksestä vuodelta 1954 lähtäisissäni!

Korkein olkoon kanssanne vastakin!

Toivon mukaan tavataan taas.

Nokialla 25. 01. 1989

Teidän **Heikki Karttunen**

Laatokan-Äänisen risteily III

Jatkoimme laivalla syvemmälle luostarilahteen, pääluostarin satamaan. Kävelimme lehtikuusien reunustamaa tietä pitkin pääluostarin alueelle. Oikealle puolelle jäi valkoinen kolmikerroksinen hotellirakennus, joka oli valmistunut kaksikerroksisena 1857 ja korotettu kolmas kerros 1900-luvun alkaessa. Luostari sai vesijohdon 1863 myöskin arkkitehti A M Gornastajevin suunnittelemana, Igumeni Damaskin aikana.

Käännyimme vasemmalle, ensin siirryimme ulomman, kolmikerroksisen rakennusneliön porttihilvin kautta, sitten sisimmäisen rakennusneliön kautta luostarin sisäpihalle. Täältä Itä-Karjalasta siirtyneet suomea puhuvat vanhuksat istuivat penkeillä ja lapset juoksentelevat iloisesti.

Munkkien entisissä keljoissa asuu myös Leningradista saapuneita entisiä apulaisineen. Valamossa on nyt lähes viisisataa asukasta. Luostarialueella sijaitsee koulu, kauppa, sairaala, poliklinikka, apteekki, posti, palokunta ja miliisi.

Valamon viimeinen kaksikerroksinen pääkirkko valmistui 1896, sisälle mahtuu kolmetuhatta henkeä, rakennuksen korkeus on 75 metriä. Kellotornista voi nähdä kauas Laatokalle. Pohjoisessa neljäkymmenen kilometrin päässä on Sortavalan kaupunki ja luoteessa Lahdenpohja ja Jaakkima sekä lännessä Lumivaaran rannikot. Laatokan syvimät altaat löytyvät Valamon ja Jaakkiman välistä, noin 260 metriä syvät. Nyt pääkirkon ympäröi rakennustelineet.

Pyhän portin yläpuolella sijaitsee

Pietarin ja Paavalin kirkko. Luostarin sisäalueelta tulimme ulkopuolelle eteläpuolelta. Oikealla oli pari palloautoa miehistöineen ja vasemmalla sijaitsee paikallinen kauppa.

Pääluostaria ympäröivät vanhat jalopuuistutukset, vaahterat, tammet, jalavat ja saarnit henkivät luostarin historian huminaa. Munkkien askeleet ovat häipyneet, kirkontornit ammottavat tyhjillään, kellojen soitto on vaiennut.

Helsinkiläinen Anja Mehto syntyi sin Kilpinen, kertoi isänsä kanssa lapsena käyneen Lahdenpohjasta harmaalla sota-aluksella usein Valamossa. Isä Kilpinen palveli aliupseerina ja toimi aluksen kipparina. Nyt on Valamo vuosikymmenien jälkeen kovasti muuttunut, satamakin tuntuu pienemmältä kuin ennen.

Toivakassa kiitettiin

Ari-Pekka Nikkola ja Kyllikki Luhtapuro olivat huomionosoituksen kohteena Toivakan kylätoimikunnan kokouksen yhteydessä.

Siilinjärven kunta luovutti Nikkolalle kukkasten kera 20.000 markan lahjaekin kunnanhallituksen päätöksellä. Luhtapuron rahallinen palkitseminen jää vapaa-aikalautakunnan tehtäväksi.

Kunnanvaltuuston vpj Aira Kuivalainen kiitti Kyllikki Luhtapuroa henkilökohtaisesta sitkeydestä ja suuriarvoisesta työstä vammaisurheilun arvostuksen kohentamiseksi.

Luhtapuro on harrastanut vuosia hiihtoa menestyksellisesti ja saavut-

ti Norjassa pidetyissä kisoissa neljä hopeaa. Ikävuosista huolimatta on Kyllikki vielä mukana kilpahiihdon medioissa.

Kyllikin sukujuuret ovat Sakkolassa — mutta syntynyt Kontiolahdella 1941. Laina ja Matti Nuoran tyttäriä Sakkolan Petäjärveltä.

Silmäpohjasairaus ei ole pysäyttänyt Kyllikin otetta vaikka joutui 33-vuotiaana näkövammaan takia eläkkeelle. Kotityöt ja urheilu — etenkin hiihto — alkoivat kiinnostaa. Hän edustaa Savo-Karjalan näkövammaisyhdistystä ja kuuluu valmennusrenkaaseen.

Siilinjärven kunta ja Toivakan ky-

Rannikkotyöstörykmentti 3:n henkilökunta ja varusmiehet palvelivat ennen sotia Valamossa ja muualla Laatokan linnakkeilla. Eversti Eino Iisakki Järvinen tunsikin väkensä, toimiessaan rykmentinkomentajana kolmattakymmentä vuotta. Silloin Valamossa sijaitsi toisen patteriston esikunta (E/II RT3), joka oli sataman läheisyydessä. Rannikopatterit oli sijoitettu Valamossa Niikkanaan ja Rautaveräjään sekä Mökerikköön, Ristisaarelle ja Mantsiin. Rannikkotyöstön kuljetuksia hoitivat alukset: keliirikkokalus Aallokas, Aunus, Yrjö, Vakava, Klercker ja moottoriveneet. Luostarin kuljetuksia suorittivat omat alukset: Segei, Otava, Valamon luostari ja Valamon laiva.

Useat Valamossa asevelvollisuuden suorittaneet, kantahenkilökunta perheenjäsenineen, saaren vakinaiset asukkaat sekä matkailijat olivat menettäneet sydämensä saaren kauneudelle ja luostarin virkeälle elämälle. Niinpä osa matkailijoista, Laatokan entiset puolustajat viettivät nuotioiltaa Niikkajan entisellä patterilla yhdessä paikallisten venäläisten asukkaiden kanssa muistellen menneitä, välillä yhdessä uiden Laatokan vii-

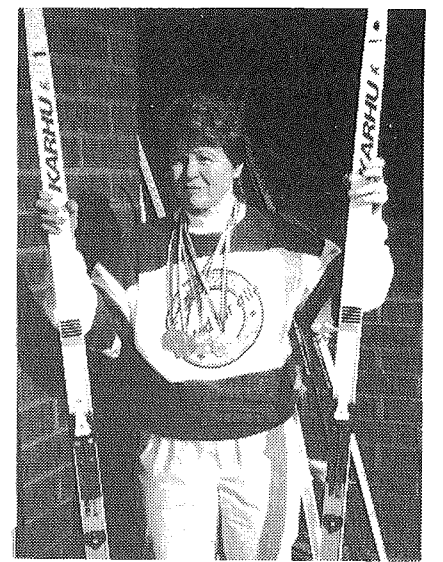
leässä vedessä ja saunoen. Suomalaisen oppaan kertoman mukaan tilaisuus oli lämminhenkinen ja vaikuttava.

Sergei Kirov irtautui Niikkanaan laiturista, suuntasi keulan Iso-Niikkalanlahden suusta etelään, myöhemmin kääntyen kaakkoon, Laatokan itärannikkoa kohden. Ohitimme Niikkanaan, Naisniemen, pienten Neitosien ja Kelisaaren takaa näkyi Rautaveräjän saari. Valamo lukuisine saarineen loitontui. Kauas Laatokalle näkyi pääluostarin keltaiset kupolit ja ristit — Näkemiin Valamo.

Laiva jatkoi matkaansa ulapalle. Joukko entisiä salmilaisia oli koontunut kiikaroimaan kotimaistaan: Nyt tuolla kaukana on vihdoinkin kauan odotettu Mantsinsaari ja sen vieressä oikealla sijaitsee Lungulan saari. Samassa joku aloitti vanhan salmilaisen laulun, toiset yhtyivät lauluun. Heleästi soi laulu, aidosti Mantsin murteella esitettyä herkisti mielet. Kyyneleet kohoavat silmiin. Eräs nainen risti kätensä: ”Kiitos Jeesus Kristus, olen nähnyt vihdoinkin kotisaareni.”

jatkuu

Teksti ja kuvat **Olavi Väliaho**

län väki ovat esimerkiksi aina kannustaneet ja antaneet kiitosta kun Kyllikki on tullut arvokisoista joista mitaleita on kertynyt paljon vuosien varrelta: Vammaisten Olympia kulta, Maailmanmestaruus, Pohjoismaiden mestaruus ja Suomen mestaruuksia...

Nyt joutuvat ”Karhut” kesäiloon, mutta kesäharjoitukset jatkuvat, sillä edessä on Vammaisten Olympiakisat USA:ssa ensi talvena ja sinne on vielä Kyllikillä mieli ja sitten on tarkoitus lopettaa kilpahiihto — ei hiihtoa kokonaan, sillä liikuntaa pitää harjoittaa joka päivä.

Hän vetää kuntojumppaa 2 kertaa viikossa koko Toivakan kylän naisille, sillä hän on suorittanut liikunnan ohjaajakurssin.

Eivät kilpailut ilman pohjakuntaa suju, sillä kuvassa olevat hopeat on saatu 5 km, 10 km, 20 km hiihdosta ja 7 km AMPUMAHIIHDOSTA!

Sakkola-seuran vuosikokous

Sakkola-seuran pj jatkaa Eila Aro. Uusina jäseninä johtokuntaan valittiin Alli Ollikainen ja Maija-Liisa Lamppu. Muut johtokunnan jäsenet ovat Janne Lopenen vpj, Meeri Häkkinen sihteeri, Annikki Purontaa ta-

Pikua muistellen

Oikein vieläkin tulee tippa silmään ja varmaan silmäni kostuvat niinkauan kuin elän. Oli se sellainen Piku!

Oli muistaakseni vuosi 1943, kun perheemme palasi takaisin Sakkolan Vilakkalaan. Jokainen muistamme, että silloin jatkui sota, mutta karjalaiset halusivat palata takaisin valla-tulle kotiseudulle.

Sotasaaliina oli saatu runsaasti venäläisiä hevosia, jotka olivat paenneet taistelun aikana metsiin. Kun siiviliväestöä palasi paikkakunnalle

Metsäpirtti-kerhon vuosikokous

Kerhon puheenjohtajaksi valittiin Anneli Virtanen, vpj Riitta Ampuja, sihteeri Aune Rantanen ja rahastonhoitajaksi Vilho Hiltunen sekä jäsenet Arvo Hatakka, Kyllikki Susi, Elvi Urpanen, Mauno Eeva, Eero Inkinen ja Yrjö Eeva.

Metsäpirtti-kerhon toimesta on valmistunut 3-osainen kyläkartta, jossa on muistinvaraisesti piirretty kaikki Metsäpirtin talot ja talojen asukkaiden nimet.

loudenhoitaja, Aulis Airto, Eka Karppanen, Mai-Lis Stenbäck, Reino Söder. Varajäseniksi valittiin Anja Helokorpi, Vilho Kaikkonen ja Markku Naskali.

SAKKOLA-SEURA RY KUTSUU SAKKOLALAISET YSTÄVINEEN PERINTEISILLE PITÄJÄJUHLILLE HELSINKIIN 5.—6. 8. 1989.

Toimintasuunnitelmassa on myös kesäteatteriretki Mäntsälään, sauna- ja tarinailta karjalaisten kesäkodilla Jollaksessa, kirkkojuhla Paavalin kirkossa ja pikkujoulu Karjalatalossa.

niin hevoset tulivat tutustumaan asukkaihin.

Näitä sotasaalishevosia myytiin valtion laskuun siviliväestölle ja ky-syntä oli kova.

Minunkin isäni osti yhden hevo-sen. Pieni oli kooltaan, mutta koti-toissa varsin mukava luonteeltaan ja tosi hyvä työhevonen. Kun tamma oli, niin sai varsankin aikanaan. Tämä varsa myytiin ja sillä tasapaino-tettiin taloutta talossa.

Pikuksi ristimme hevosemme ja ih-meen hyvin se uuden nimen hyväk-syikin. Piku oli hyvin opetettu, ei edes rautoja tarvinnut laittaa suu-hun. Et usko, mutta totta se oli: Pi-ku kääntyi kättä näyttämällä kuin auto! Kyllä ohjaketkin tietysti oli, mutta kyllä riitti vain narupunos tur-van ympäri ja siitä ohjat. Nyt ei enää lisää kehuta, sillä sota oli jättänyt he-voseen pelon. Olisikohan kranaatti tullut lähelle, koska Piku pelkäsi kau-heasti kaikkea äkillistä ääntä ja lii-kettä...? Ja sitä silloin mentiin, kun Piku säikähti, en ole koskaan hevo-sen nähnyt kehittävän sellaista vauhtia. Talvella ei näkynyt kuin lumipy-ry tiellä. Tämän menon pystyy moni ihminen kyllä vielä todistamaan...

Itsekin olin poikasena tässä suhteessa kovin varomaton.

Kerran tulin ratsain harjasta vain kiinni pitäen laitumelta. Isä oli kylä kieltänyt koko ratsastamisen — mutta en muistanut olla varovainen.

Piku taas jotain vierasta säikähti ja putosi rumpusillalle. Lienen ollut hetken tajuttomanakin? Olin silloin 13—14 vuotias poikanen.

Minun isä oli sitä ikäluokkaa, et-tei enää joutunut rintamalle, vaan linnoitustöihin Kiviniemen kasarmin maastoon. Minä vein hänet usein sin-ne viikon vaihtuessa hevosella. Talvi oli silloin tavallista lumisempi ja eten-kin "kujaset" olivat keränneet lun-ta parin metrin verran. Kerran koti-matkalla Piku väkisin oikaisi Keljan kujasille, eteni hyppien kuin jänis, kunnes pysähtyi ja vain korvat näkyi-vät lumen sisältä. Minun voimani oli-vat auttamiseen vähäiset. Onneksi tu-li armeijan auto ja miehet auttoivat pojan, hevosen ja reen pellon puolel-le, jossa voi helpommin kulkea vä-häisemmässä lumessa.

Oli niin kova kokemus Pikulle, et-tei sen jälkeen kesälläkään poikennut Keljan kujasille.

Kerran kesällä eräs Aati rykäisi äk-ki-arvaamatta ja taas Piku ryntäsi eteenpäin. Vaikka olivat kumipyörä-kärryt niin totinen paikka oli jyrkäs-sä tienristeyksessä selviämisestä. Hy-vä kun Aati itse pääsi pois alta!

Kerran Sakkolan kirkolta paluu-matkalla otin Iitan kyytiin. Iita oli onnellinen ja kehui kuinka kohtelias poika — sillä kaikki eivät huoli näin vanhaa ihmistä kyytiin... Matka jat-kui, mutta silloin puusta putosi paak-ku ja taas mentiin kovaa ainakin vii-si kilometriä. Kun pysähdys saatiin, niin naisella nyt vain yksi vaihtoehto: Piti päästä kävelemään, kun ei vielä ikä paina!

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kameran, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike
om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

Suomen puolesta

Taas yön jälkeen herätään uuteen päivään.

Aamukorvikkeen juomisen aikaan katse osuu komppaniasta päin saapu-vaan. "Sehän on lähetti Timperi. Nyt taitaa tulla taas lähtö jonnekin?"

— Hyvää huomenta toivottaa lä-hetti. — Huomenta, huomenta, vas-taa Tauno Huuska.

— Tässä on komppanianpäällikön lähettämä käsky. — Huuska lukee

sen kahteen kertaan. Toisen kerran et-tä kaikki joukkueessa käskyn kuule-vat. — Ruokailu entiseen tapaan ja entiseen aikaan, jonka jälkeen lähtö täältä k:lo 13. Menette Rajakontu—Viteletien varteen, jossa liitytte komppanian mukaan.

— Selvä. Huuska ottaa kynän ja kirjoittaa kuittaukseksi nimensä pa-periin. Tieto on tullut perille ja hän ojentaa kirjeen lähetille takaisin jo-

ka lähtee takaisin komppaniaan. — Siinä kuulitte. Nyt tämä ihana lo-manviettopaikka on jätettävä ja marssi kohti tuntematonta alkaa nel-jän tunnin kuluttua. Ensin uimaan joka mies. Uintiin on aikaa pari tun-tia, ennen kuin muonakuski saapuu...

— Joukkue ruokailee viimeisen kerran tässä Laatokan rantavarmis-tuspaikassa. Ja pakit pestään lähties-sä rantavedessä. Laitetaan kaikki va-rusteet lähtökuntoon, ettei mitään jää maastoon. Tuskin tänne enää koskaan palataan? Ja sinne jäi Laa-tokka.

— Seuratkaa! Tästä on lyhin mat-ka, ei kierretä töpinän kautta. Kävel-kää samaan jälkeen. Jos on vaikka miinoja. Menen keulassa ja tulkaa vähän matkan päässä jonossa peräs-sä.

Pataljoona jo marssii ohi, mutta aikaa menee ennenkuin tulee viides komppania. — Loikomaan ei viitsi, on niin pölyinen heinikko. Onpa maantie jossa pöly leijuu joka aske-leella.

— Terve vaan, Ylätalo nostaa kät-tään. Liittykää kaikki joukkoon! Ei tästä pitkä marssi voi tulla, koska lin-jat on Tuulosjoella. Kartan mukaan on ensin Viteleenjoki ja Viteleen ky-lä. Se on isompi kylä... Ensimmäi-nen marssitauko. — Mennään sy-vemmälle metsään, on puhtaampi maasto levätä.

Lähetti saapuu. — Ylätalon luo! Lähdet mukaani, niin pääset kohta oikeaan paikkaan.

Joukkueenjohtajat istuvat komp-panianpäällikön ympärille, että kaik-ki näkevät kartalta mistä nyt on ky-symys.

— Edessä ei ole pitkä marssi, pa-remmin vain siirtyminen toiseen paikkaan — aloittaa Ylätalo. Tämän

Karjalasta tuli kiire lähtö. Monen muuton jälkeen saimme kotipaikan Sammaljoelta. Siellä paikassa Piku oli taas työteliäs kaikissa töissä mitä pellon viljelyssä ja rakennustöissä he-vosta tarvittiin.

Täältä kerron pari Pikun suoritta-maa erikoistehtävää: Meillä oli ajo-neuvona tukkireen etureen päälle lai-tettu irttonainen puulava, kun pala-simme äidin kanssa Illostas. Sepän-Einon tietä, joka oli mutkainen ja ka-pea metsätie. Silloin jänis loikkasi tien viereltä makuulta. Ja Piku lähti taas. Äiti lähti lentämään reestä en-simmäisessä mutkassa kivien ja kan-tojen sekaan aivan viemäriojan vie-reen! Nyt minulle tuli itku silmään ja tein kaikkeni pysäyttääkseni hevosen, mutta matka jatkui ainakin kilomet-rin matkan. Lopulta saatuaani hevo-sen kääntymään palasin äitiäni etsi-mään. Minä itkin, mutta äiti käveli jo vastaan, vain kylkeään vähän va-litteli.

Täällä Sammaljoella rakensimme uutta navettaa. Jossakin tarvittiin ra-kentamisen säilyvyyden lisäämiseksi karbolitervaa, jota toin ämpärissä pi-halle. Joka jäikin sinne pystyyn. Äi-ti huusi minulle: Mene käymään kau-palla. Iita näkyy tulevan meille ky-lään!

Valjastin Pikun ja silloin äiti taa-sen kutsui sisältä hakemaan rahaa os-toksiin.

Kun palasin niin näin kuinka Pi-ku ryyppäsi siitä karboliterväämpä-ristä tai ainakin kastoi turpansa? En kumminkaan ehtinyt tätä touhua he-voselta estämään...

Lähdin ajelemaan kohti kauppaa ja Iita tuli vastaan. Silloin Piku loihti turpaansa niin kamalan mahtavan ir-vistuksen, että Iita suuttui ja huusi silmittömänä: — Uon mänös teil ja koha mie kerro äitilleis millaseks o-poika hevose opettant, ni siin ei siul roakkilaisel hyvä seuroa!!

Minua nauratti, etten pystynyt mi-tään vastaamaan...

Aikanaan ajan hammas teki lopun Pikustakin. Hain eläinlääkärin pai-kalle ja hänen kantansa Pikun näh-den oli, että hevonen halvaantuu lä-hipäivien aikana ja siksi on asiallis-ta viedä heti teurastamolle, koska li-ha on vielä kelvollista.

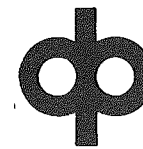
Isäni oli silloin jo kuollut. Äidillä ja minulla oli nyt edessä vaikea rat-kaisu. Kumminkin kutsuttiin teuras-karjan ostomies paikalle. Piku myy-tiin sillä vaatimuksella, että on päte-västi todistettava hevosen lopettami-nen.

Tämä Piku-hevonen, sotasaalis, oli minun lapsuuteni paras "ystävä" ja tuntuu vieläkin mieli haikealta Pikua muistellessa.

Arvo Meskanen

Jatkuu seuraavassa numerossa

Tauno Hynnä
Kurkipolku 110
37550 MOISIO

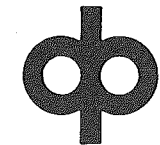
**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti

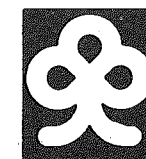
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI
RAASKAN SÄHKÖLIKE
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

**joustavaa
pankkipalvelua**

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1989 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 50 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA. Käyttötilin numero
551 105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa.

Toimituskunta Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.